

СЕРГЕЙ ГЕРДЖИКОВ

ТРЪПКА НАД БЕЗДНАТА

chitanka.info

На бивак сме на поляна до езерце под заслона БАК. Огънят играе на вятъра, пропуквайки, а ние — Марио, Тони, Мария от клуб „Витоша“ и аз — седим около него. Луната осветява тънки облаци в рилското небе, измито от дъжда. Черната гирлянда от настръхнали върхове крие предизвикателство.

Обичам такъв огън, гледам го и пламъците ме отнасят, забравям се и някак вниквам в нещата. Утре ще катерим. Човек се разкрива, когато действа над бездна. Тогава прави нещо буквално като за последно. Когато катерим скална стена, сме практически над бездна — височина, предостатъчна за пребиване. Но катеренето е събитие не само външно — то се извършва в бездната на човешкото същество.

Кой е този, който катери? Лесно е да се каже: „Аз катеря с моето тяло.“ Това е очевидно: алпинизмът е съзнателна и телесна дейност. Свободна и отговорна, доколкото залагаш кожата си и понякога тази на други. И така: Иван Драганов се катери. Но Иван Драганов — компютърният специалист от компания „АДО“ няма много общо с катеренето и не това е, което се съзнава при катеренето. Катерещият е забравил своята светска персона.

Хиляда деветстотин осемдесет и осма е. Работя като асистент в Биологическия факултет и се мъча да се изтръгна от заседанията, канцелариите, опашките, невъзможността да публикувам това, което мисля и дори това, което пиша... Традиционната форма на разтуха, купоните, бурно текат. Но това не засяга по-дълбок пласт, не освобождава от онази недостатъчност на живота в града, която тласка към алпийското приключение.

В главата ми се върти тур „МАЛ“ на Горната Дяволска игла, по Черната стена. Тази стена е долепена под ъгъл до самия Зъл зъб. Турът е минаван от хора от клуба: въздушен ръб, устремен право нагоре, красив и е по силите ми за водене. Да водиш по много труден тур е игра на преборване с хаоса в теб, със страха, със стихията. На стената всичко е жестоко реално и предлага само преодоляване—връщането е почти невъзможно.

Представям си едно трудно набиране по надвес на третото въже. Леко унесен в този проблемен надвес, се наранявам дълбоко с джобното ножче, докато беля краставица. Безименният пръст на лявата ръка сълзи в червено. Мария ми помага да си сложа лепенка. „Точно сега ли трябваше?“

Питам Тони какво смята за „МАЛ“, но той има план с Марио. Ще опитат „Армеец“ на Злия зъб, яко „помпане“. Обръщам се към Мария:

— Искаш ли да изкатерим „МАЛ“ на Горната дяволска?

— Щом си навит да водиш, аз съм ОК като втора...

Въртя се дълго в спалния чувал... Преди три лета изкатерих „лицето“ на Злия зъб по „Славянски“ с Лазар... Мария ще се справи ли утре? Не чувам дишането й, свила се е комфортно със спалния си чувал, като зародиш...

Когато се измъквам от палатката, огнището спи, засипано с пепел, поляната още не е погалена от слънцето. Очите ми са приковани към върха на Злия зъб: от изток той пламва в ярко оранжево. После отгръщам гидовника (книжката със схеми на туровете) и оглеждам линията на „МАЛ“.

Оглеждаш най-трудните пасажии много внимателно. Ако прецениш, че дори само един пасаж е непреодолим, не тръгваш изобщо — такова е неписаното правило. Но пък ако не се пробваш на границите си, как ще ги преместиш? Такива пасажии те човъркат отвътре, докато не се вкопчиш в тях.

Мария се измъква от палатката. Показвам й схемата и описвам тура, тя кима. Мисленото изкачване не може да се сравни с живото вкопчване. „Изкатерваш се“ все едно че си там, с реалните си умения. Някои изкачвания преминават така, че ги помниш цял живот. Остава онова, което ни разтърсва, а то е близостта на смъртта. Такова разтърсване е пределно усилие над бездната. Какво ни тласка към това разтърсване? Ние влизаме в риск, увлечени от мощен импулс за преборване в чиста ситуация, без помощ отникъде и без изкуствени и условни фактори. С времето се пристрастяваме към рискуването, мозъкът става зависим от адреналина.

Такива мисли ме поглъщат, докато слизаме с Мария, Марио и Тони покрай стената на Злия зъб. Разделяме се и си пожелаваме успешно изкачване. Черната стена е малко по-напред и по-ниско. Ето я: черен гранит, широка основа, заема половината небе. Към сто и шейсет метра, колкото шейсет етажа. Не се ползва с добро име...

Екипирани сме, докосвам стената. Три тура тръгват от една точка, „МАЛ“ върви диагонално наляво, към Южния ръб. Но веднага виждам, че днес няма да го следвам. Цялата лява част на стената е леко

наклонена и блести от вода, на места текат тънки струи. Не мога да кажа на Мария: „Връщаме се, мокро е.“ Вече ме е хванало упоението на хазарта. Поглеждам линията право нагоре — тя е суха, поредица от разлати винкели, „ПКСС“ или „Бистрица“. Не съм ги проучвал, над възможностите ми са едни надвеси нагоре. По тях май се използваха стълбички, а аз не съм взел...

Отвесната — леко надвесена линия завладява. Турът е як, скалата нагоре е суха и здрава. Отлепям и се вкопчвам в гранита. Скоро влизам в ритъм и танцувам по вертикалната арена: стъпка — хватка — стъпка — хватка по ръбчета и вдлъбнатини на ъгловат терен. Бързо се издигам на четирийсет метра, колкото е въжето, намирам площадка и обирам Мария. Тя идва, щраква се, хваща ми въжето. Тръгвам за втората дължина, партньорката ме осигурява. Катеря въздушния тур, плочи и разтворени винкели, намирам стари клинове, които ме насочват в линията. Издигам се вляво от отвесния ъгъл между Злия зъб и Черната стена.

В един момент поглеждам нагоре и преглъщам сухо. Следва светъл пасаж с голям обратен наклон. Нямам стълбички, а примките вече съм окачил по-надолу. Надвесеният пояс опасва цялата Черна стена. Не бях го видял и не бих тръгнал, ако се виждаше отдолу. Възлизам под надвеса притеснен, намирам стар клин, съмнително ръждив и с изкривено ухо — следа от нечие друсване. Осигурявам се на него, нямам избор. Поглед надолу: въжето виси свободно, последният клин е невидим—стената хлътва навътре. Усещам се сам, висящ в бездната. Обзема ме неприятна тръпка. Не виждам Мария, викам надолу да обере въжето, за да увисна.

Връщането е невъзможно. Увисвам на клина, пускам ръце, разтърсвам ги, дишам дълбоко. Оглеждам надвеса нагоре. Не виждам следващ клин. (Клинът ме е държал обърнат надясно и не съм видял, че тук двата тура се чупят наляво.) Лявата ръка хваща скален джоб, пръстът кърви, но не го усещам. Докосвам с върховете на обувките стената.

В този миг клинът се вади: „дзънн“, и се плъзга надолу по въжето.

— Ааааах!

Сграбчвам хватката, увисвам на нея. Поглеждам надолу. Въжето е опънато, губи се в надвеса. „Сега ще падна!“. *Двайсетина метра до*

друсване на въжето, натовареният силно клин се изважда и се разбивам в камънака.

За следващите минути паметта ми е празна...

За секунда трябва да съм се набрал на лявата ръка и някъде нагоре съм намерил друга хватка, после съм продължил през надвеса... А той е дълъг няколко метра, продължава в отвес още десетина метра и цялата тази отсечка е без нито един клин. Тук явно съм катерил вън от тура. Няма къде да спра и да сложа клема или клин.

Опомням се на тесен затревен хлъзгав перваз, плувнал в пот, прилепен о влажния гранит. Сърцето ми ще изскочи. Откъде е тази кръв по мен? Чак след минути успявам да използвам чука. Ръцете ме болят непоносимо, от лявата капе кръв. Забивам три нестабилни клина един до друг в плитки цепки. Всеки от тях е накървен. Нараненият пръст е разцъфнал. С три карабинера включвам въжето. Бавно организирам осигуровката. Дишам като парен локомотив и сърцето ми бие като чук...

Усмивам се диво: „Жив съм! Направих го. Надминах себе си!“

Съвземам се и поглеждам стената срещу мен, това е шеметната югоизточна стена на Злия зъб. Отляво на едната „вежда“ пъпли с червен анцуг Тони, вкопчен в надвесен пасаж. Виждам ясно как той посяга с лява ръка назад, към торбичката с магнезиев прах на кръста, и как торбичката се откачва и пада в пропастта... Двайсетина метра под него на малка площадка мярвам Марио в бяло. Вадя някаква лепенка от раничката, опитвам се да облепя раната, но кръвта не позволява залепване, ръката ми трепери. Това да ми е проблема!

Кой надмина себе си? Кой надмина кого? Как изобщо стана това?

Мария много се мъчи след мен, чувам стоновете ѝ в надвеса. Когато тя идва, продължавам нагоре на интуиция по мокри и нацвъкани с туфи пасажки. Стигам до характерна камина в края, намирам клин и Мария идва. Пускам я първа.

Привечер лежим на поляната до езерцето и разглеждам гидовника. Какво изкатерихме? Турът, съдейки по изкатерените форми, трябва да е „Бистрица“, а след трето въже (тревната площадка) определено е „ПКСС“. Излязъл съм от тура след извадения клин. Ключовият пасаж е катерене наляво на стълбички.

— Как мина оттам? — усмива се Мария. Никога не бях минавала такъв надвес по тур.

— И аз. Но сега ще ти покажа.

Насочвам се към петметрова скала наблизо. Хващам се с облепена лява ръка и с голям хъс, стигам надвеса преди излизането. Не мога да се прехвърля нагоре. Опитвам пак и пак—неуспешно. Тупвам долу на тревата.

Мария се смее:

— Не си на тоя зор!

Тони и Марио се прибират от своя тур. Обръщам се към Тони:

— Честито! Видях те на ключовото място, падна ти торбичката. Как беше?

— Какво да ти кажа, яка шестица! Ама и помпане на примки и стълбички.

Марио ме пита:

— На вас какво ви се случи? Голямо викане падна...

— Извади ми се клин в надвеса, докато висях на него. Неприятна тръпка. Не се усетих как издрапах нагоре.

Не коментираме повече. Подготвяме огъня и вечерята. Защо ми се губят минутите по надвеса? Аз бях в критична ситуация, като при автомобилна катастрофа. В такива моменти човек действа инстинктивно, с цялото същество без мисленето—то е твърде бавно и излишно. В първия момент в моя вик кънтеше шок от загубата на опора и предстоящо падане. А после непозната сила ме изнесе нагоре с моите собствени мускули.

Късно през нощта се събуждам от собствения си вик. Стреснат, се обръщам към Мария, която съм събудил.

— Сънува ли нещо?

Кимвам. В ума ми още е живо видението. Води се кървава битка за трудна крепост. Аз съм някакъв воин, катеря се по стълба, опряна на стена. Отгоре ни обсипват със стрели. Излизам на бойница, стълбата зад мен пада, сграбчвам камъка и стъпвам с единия крак вътре, там ме чака врагът. Той замахва с меч, аз вадя своя меч и замахвам.

— Ааааах!

После цял час в трескаво безсъние проумявам, че това е все същата ситуация. Като среща на първобитно човешко същество с голям звяр, който го напада изневиделица и човекът се хвърля с голо копие срещу него...

Животът ни изглежда е толкова сбъркан, че само в бездната може да се оправи. Изглежда толкова сме разкъсани, че само бездната може да ни събере отново. Нищо не е ясно до дъно в човека, защото не се намира дъно дори когато човекът забрави, че е човек. Ние висим в бездна. Не: ние сме бездната.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.